

Przekształcenia stref przybrzeżnych oraz sposoby ich zagospodarowania na obszarach wiejskich Kaszub

Dominika Bogumiła Kwiatkowska

Słowa kluczowe: kształtowanie krajobrazu nadwodnego, obszary wiejskie, Kaszuby, jeziora, morze, strefa nadwodna

Streszczenie

Ze względu na specyfikę krajobrazów nadwodnych, położenie na styku dwóch środowisk, wodnego oraz lądowego, stanowią one przestrzenie szczególnie wrażliwe na wszelkie zmiany. Głównym celem niniejszej dysertacji było stworzenie uniwersalnych wytycznych, opartych o ideę *sustainable development* oraz narzędzia z zakresu turystyki zrównoważonej, które po uwzględnieniu charakterystycznych warunków danej przestrzeni, będą stanowiły zespół zasad do ich kształtowania. Pozwoli to na minimalizowanie i zapobieganie konfliktom w systemie człowiek-środowisko. Korzystnie wpłynie na ochronę środowiska naturalnego, w tym krajobrazu oraz zaspokojenie potrzeb ludzi.

Zadaniem pośrednim, koniecznym do spełnienia celu przewodniego, było zbadanie aktualnego stanu zagospodarowania wybranych nadwodnych miejscowości turystycznych. Pozwoliło to na ustalenie obecnej sytuacji, przeanalizowanie trendów w ich kształtowaniu oraz rozpoznanie głównych zagrożeń. Szczegółowe rozeznanie się w realiach obecnego kształtowania wiejskich obszarów nadwodnych na Kaszubach pomoże w lepszej ochronie tych niezwykle przestrzeni.

Badaniami szczegółowymi objęto lokalizacje wpisane w krajobraz kulturowy i naturalny Kaszub. Skupiono się na nadwodnych terenach wiejskich. Były to obszary w większości objęte ochroną prawną, powiązane z krajobrazem kulturowym. Tak więc bezsprzecznie cenne z przyrodniczego i krajobrazowego punktu widzenia. Przede wszystkim brano pod uwagę kontekst przestrzenny oraz zachodzące w krajobrazie ruralistycznym sprzężenia zwrotne. Dla pełniejszego obrazu i specyfiki tematu uwzględniono również jednostki miejskie, tak by prześledzić lokalne i regionalne centra oddziaływania i rozwoju przestrzennego (głównie badania pilotażowe). Było ich jednak niewiele, a badane było ich znaczenie i ich wpływ na rozwój, z punktu widzenia krajobrazu wiejskiego.

Nadwodne obszary wiejskie na Kaszubach należą do najatrakcyjniejszych terenów w Polsce. Charakteryzują się niezwykle różnorodnością przyrodniczą oraz specyficznymi uwarunkowaniami przyrodniczo-krajobrazowymi, co decyduje o walorach wypoczynkowych i zdrowotnych. Możliwości turystycznego wykorzystywania determinuje tu jednak ich odpowiednie zagospodarowanie. Co więcej, wpływa ono na kształtowanie uwarunkowań przestrzennych, pomaga w ochronie bądź też potęguje degradację środowiska. Bardzo ważne jest więc wskazanie dobrych przykładów oraz opracowanie wytycznych do kształtowania tych niezwykle cennych przestrzeni.